

# ผลสัมฤทธิ์ ของการนำแนวคิดตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ ในชีวิตประจำวัน : ศึกษากรณี ประชาชนในพื้นที่ อำเภอเมืองนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี

## THE ACHIEVMENT OF SUFFICIENCY ECONOMY PHILOSOPHY IN DAILY LIFE ACTIVITIES OF PEOPLE : CASE STUDY OF MUEANG NONTHABURI DISTRICT , NONTHABURI PROVINCE

ปวิตรา เทวอักษร<sup>๑</sup>, รศ.ดร.พนารัตน์ ปานมณี<sup>๒</sup>, ดร.เจมส์ แลงแคสเตอร์<sup>๓</sup>, พันตำรวจโท ดร.ศักรินทร์ ไม่น้อย<sup>๔</sup>.

ดร.ถนนมพงษ์ พานิช<sup>๕</sup>

### บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ของการนำแนวคิดตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในชีวิตประจำวัน : ศึกษากรณี ประชาชนในพื้นที่อำเภอเมืองนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี ซึ่งได้ทำการศึกษาผลสัมฤทธิ์ของการนำไปใช้จำนวน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านความพอประมาณ ด้านความมีเหตุผล และด้านการมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว โดยมีประชากรตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาทั้งสิ้น 400 คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม ซึ่งมีความเชื่อมั่นที่ระดับ 0.844 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ค่า

ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่อใช้บรรยายลักษณะข้อมูลและทำการทดสอบสมมุติฐานด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA ) ทดสอบค่า t-test และ F-test การทดสอบหาค่าความแตกต่างรายคู่ (Schaffer's Method) ใช้การทดสอบค่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม (Correlations) และใช้ตัวแบบทางคณิตศาสตร์เพื่อการวิเคราะห์ตัวแปร ด้วยตัวแบบการถดถอยเชิงเส้นตรงแบบพหุคูณ (Multiple Linear Regression) ผลการวิจัยพบว่าระดับผลสัมฤทธิ์ของการนำแนวคิดตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้โดยรวม ด้านความพอประมาณ ด้านความมีเหตุผล และด้านการมีภูมิคุ้มกันที่ดี อยู่ในระดับมากและพบว่าความสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ในการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำรงชีวิต

<sup>๑</sup> นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขารัฐประศาสนศาสตร์  
มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยนานาชาติแสตมฟอร์ด  
<sup>๒</sup> มหาวิทยาลัยนานาชาติแสตมฟอร์ด

ประจำวัน ด้านความพอประมาณ ด้านความมีเหตุผล และด้านการมีภูมิคุ้มกันที่ดี ซึ่งเป็นตัวแปรตามที่ใช้ในการศึกษานั้นมีความสัมพันธ์กันเช่นกัน โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ สหสัมพันธ์ 0.544 , 0.257 และ 0.378 ตามลำดับ และสามารถพยากรณ์ความสัมพันธ์ตัวแปรอิสระที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ได้มากถึง ร้อยละ 94.80 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงให้ผลสัมฤทธิ์ในการนำแนวคิดตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน แตกต่างกันด้วย

**คำสำคัญ:** ผลสัมฤทธิ์, แนวคิดตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

## ABSTRACT

This research aim to study the achievement of apply Sufficiency Economy Philosophy in Daily Life : Case study of peoples who live in MueangNonthaburi District , Nonthaburi Province. There are 3 factors that applied in daily life which are practice of moderation, resonableness, and self-immunity. The sampling in this research there are 400 peoples. Data collective with questionnaire that has correlation level at 0.844. Statistic for data analysis which are frequency, percentage, mean and standard deviation for data descriptive and Hypotheses by one-way ANOVA, t-test, F-test and Schaffer's method for measuring the correlation, the multiple linear regression was used to construct the model of relationship between independent and

dependent variables. The research result showed that.

Achievement level of apply Sufficiency Economy Philosophy in Daily Life in the holistic that cover with practice of moderation, resonableness, and self-immunity were in high level and found that the relation of independent variable toward achievement to apply Sufficiency Economy Philosophy in Daily Life that cover with practice of moderation, resonableness, and self-immunity were has the factors that related as well. Correlation coefficient value at 0.544, 0.257 and 0.378 that can be predicting the relation of independent variable for 94.80 percentage with statistic significant at 0.05 which different to apply Sufficiency Economy Philosophy in Daily Life as well.

**Keywords:** Achievement, Sufficiency Economy Philosophy

## บทนำ

ปัจจุบันความเปลี่ยนแปลงต่างๆ ทั้งทางการเมือง เศรษฐกิจและสังคมของแต่ละประเทศ ต่างเปลี่ยนแปลงอย่างผันผวนอยู่ตลอดเวลา ทั้งนี้ เป็นผลสืบเนื่องมาจากภาวะการณ์ที่เกิดจากกระแสทุนนิยมของโลกตามกระแสโลกาภิวัตน์ ที่ทำให้เกิดการแข่งขันและมีการแก่งแย่งทรัพยากรจำเป็นในการดำรงชีวิต จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ทุกคนต่างต้องตื่นตัวและยอมรับการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นได้ตลอดเวลาซึ่งการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวนั้น มีทั้งเกิดจากเหตุปัจจัยภายใน

และเหตุปัจจัยภายนอก หรือทั้งสองอย่างผสมผสานกัน ซึ่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 9 ทรงเห็นว่า ปัจจุบันสังคมไทยได้มีการพัฒนาก้าวหน้าไปมาก โดยเฉพาะการเปลี่ยนจากประเทศเกษตรกรรม กลายเป็นประเทศอุตสาหกรรม ส่งผลให้มีผลดีต่อประเทศไทยด้านเศรษฐกิจมากมาย แต่ในขณะเดียวกัน ก็มีผลเสียต่างๆ ตามมามากมายเช่นกัน ที่สำคัญคือ ทรัพยากรของประเทศเสื่อมโทรมลงไปมาก ประชากรในชนบทไม่สามารถเลี้ยงตนเองได้เพราะไม่สามารถปรับตัวให้เข้ากับสังคมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วต้องพึ่งตลาดและพ่อค้าคนกลางในการค้าขายดำรงชีวิต

ด้วยสาเหตุเหล่านี้ พระองค์จึงมีพระราชดำริและแนวคิดเรื่องการนำเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการดำรงชีวิตและเพื่อช่วยเหลือประชาชนให้เลี้ยงชีพด้วยตนเองได้ พึ่งคนอื่นให้น้อยที่สุด เศรษฐกิจพอเพียงมิได้มีไว้เพื่อคนในชนบทเท่านั้น แต่สามารถประยุกต์ใช้ให้เข้ากับชีวิตของคนเมืองได้ ดังนั้นประชาชนต้องมีความตื่นตัวและรู้รับผิดชอบในหน้าที่การสร้างจิตสำนึกในการเป็นประชาชนที่ดีตามรอยพระยุคลบาทเป็นการเสริมสร้างคุณธรรมและ จริยธรรม เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงานและประโยชน์สุขของประชาชนโดยยึดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีจิตสำนึกพร้อมที่จะปฏิบัติงานสร้างภูมิคุ้มกันด้านจิตใจเพื่อให้มีพฤติกรรมในเชิงสร้างสรรค์ มีจิตสำนึกในการกระทำคุณงามความดี ซึ่งจะทำให้สังคมได้เห็นถึงความแตกต่างและเข้าใจในแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชน ในเขตพื้นที่ที่ทำการศึกษาระดับจังหวัด นนทบุรี ตลอดจนภูมิปัญญาที่มีคุณค่าอย่างลึกซึ้งในการดำรงอยู่ด้วยวิถีแบบพอเพียง อันจะนำไปสู่ต้นแบบของนโยบายการพัฒนาประเทศที่คำนึงถึงรากเหง้าทาง

วัฒนธรรมและฐานคิดแบบเศรษฐกิจพอเพียงเป็นทุนเดิม

ซึ่งจากการศึกษา ผู้วิจัยเห็นว่าแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545 - 2549) ได้อัญเชิญปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ตามพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว มาเป็นปรัญชาแนวทางในการพัฒนาประเทศ โดยยึดหลักทางสายกลางและความไม่ประมาท คำนึงถึงความพอประมาณ ความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว ตลอดจนการใช้ความรู้ด้วยความรู้ความรอบคอบ ระมัดระวัง และมีคุณธรรมเป็นพื้นฐานในการตัดสินใจ และการกระทำ ทั้งนี้ เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนทุกระดับ นำหลักปรัชญาฯ ไปเป็นพื้นฐานและแนวทางในการดำเนินชีวิตในด้านต่างๆ อันจะนำไปสู่การพัฒนาที่สมดุลและยั่งยืนประชาชนอยู่อย่างร่มเย็นเป็นสุขสังคมมีความเข้มแข็งและประเทศชาติมั่นคงแต่เนื่องจากปัจจุบัน ยังมีความเข้าใจที่ไม่ชัดเจนและมีการตีความที่ หลากหลายเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ จึงเสนอให้ริเริ่มการสร้างขบวนการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อสานต่อ ความคิดและเชื่อมต่อการขยายผล แนวทางการนำเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ ที่มีอยู่อย่างหลากหลายในปัจจุบัน รวมทั้งเพื่อจุดประกายให้เกิดความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้อง ซึ่งจะนำไปสู่การนำหลักปรัชญาฯไปประยุกต์ใช้ให้เกิดผลในทางปฏิบัติในทุกภาค ส่วนของสังคมอย่างจริงจัง สำนักงานฯ ได้เสนอ (ร่าง) การสร้างขบวนการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง ต่อคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติพิจารณา ในการประชุมคณะกรรมการฯ ครั้งที่ 7/2546 เมื่อวันที่ 1 กันยายน พ.ศ.2546 และคณะกรรมการฯ มี

มติให้ความเห็นชอบต่อ (ร่าง) ดังกล่าว ว่าเป็นเรื่องที่ดี ควรสนับสนุน โดยมีข้อเสนอแนะให้เน้นการมีตัวอย่างที่เป็นรูปธรรม วิธีการที่หลากหลายในการสร้างความรู้ ความเข้าใจ การวัดผลสำเร็จเชิงคุณภาพควบคู่ไปกับเชิงปริมาณด้วย (มูลนิธิยุวสถิรคุณ, 2558 : 3)

ด้วยเหตุผลดังกล่าวนี้ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาในเรื่องของผลสัมฤทธิ์ ของการนำแนวคิดปฏิบัติ ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในชีวิตประจำวัน : ศึกษากรณี ประชาชนในพื้นที่ อำเภอเมืองนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาดตนเอง แบบยั่งยืนโดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ไปใช้ในการดำรงชีวิตประจำวันของประชากรในพื้นที่ว่า จะมีความสัมฤทธิ์ หนีไม่ อย่างไร และมากน้อยเพียงใด

## วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อทราบผลสัมฤทธิ์ ของการนำแนวคิด ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนิน ชีวิตประจำวันของประชาชนในเขตอำเภอเมืองนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี
2. เพื่อศึกษาและวิเคราะห์เปรียบเทียบปัจจัย ต่างๆที่มีผลต่อการนำแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันของประชาชนในเขต อำเภอเมืองนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ ความเข้าใจ การรับรู้ด้านข้อมูลข่าวสาร ปัจจัยทางด้าน ความมั่นคงของมนุษย์ และปัจจัยทางด้านความสุข กับ การนำแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการ ดำเนินชีวิตประจำวันของประชาชนในเขตอำเภอเมือง นนทบุรี จังหวัดนนทบุรี

## ขอบเขตของการวิจัย

- ขอบเขตด้านเนื้อหา ผู้วิจัยจะทำการศึกษา เนื้อหาในด้านต่างๆ ได้แก่ ระดับความรู้ความเข้าใจ การรับรู้ด้านข้อมูลข่าวสาร ปัจจัยด้านความมั่นคงของ มนุษย์ ปัจจัยทางด้านความสุข และการนำแนวคิด ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนิน ชีวิตประจำวัน

- ขอบเขตด้านประชากร ซึ่งในการศึกษาคั้งนี้ ผู้วิจัยจะทำการศึกษาจากประชากรที่มีภูมิลำเนาและ พักอาศัยอยู่ในพื้นที่ อำเภอเมืองนนทบุรี จังหวัด นนทบุรี เท่านั้น

- ขอบเขตด้านพื้นที่ โดยผู้วิจัยจะทำการศึกษา เฉพาะในพื้นที่ อำเภอเมืองนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี เท่านั้น

## การทบทวนวรรณกรรม

### แนวคิดหลักของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

คำว่า “เศรษฐกิจพอเพียง” เป็นปรัชญาที่ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชทรงมี พระราชดำรัสชี้แนะแนวทางในการดำเนินชีวิตให้แก่ พลสกนิกรชาวไทยมาโดยตลอดนานกว่า 30 ปี เพื่อนำไป ปฏิบัติในการดำเนินชีวิตในยามที่ประเทศประสบ ปัญหาวิกฤติทางเศรษฐกิจใน พ.ศ.2540 ภายหลังเมื่อ ได้ทรงเน้นย้ำแนวทางการแก้ไขเพื่อให้ประชาชนรอดพ้น และสามารถอยู่ได้อย่างมั่นคงและยั่งยืนภายใต้กระแส โลกาภิวัตน์ จากพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระ เจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ในวันที่ 18 กรกฎาคม พ.ศ. 2517 ว่า

“...การพัฒนาประเทศจำเป็นต้องทำตามลำดับ ขั้น ต้องสร้างพื้นฐานคือ ความพอมี พอกิน พอใช้ ของ ประชาชนส่วนใหญ่เบื้องต้นก่อน โดยใช้วิธีการและ

อุปกรณ์ที่ประหยัดแต่ถูกต้องตามหลักวิชาการ เมื่อได้พื้นฐานจากมันคงพร้อมพอสมควร และปฏิบัติได้แล้ว จึงค่อยสร้างค่อยเสริมความเจริญ และฐานะทางเศรษฐกิจขั้นที่สูงโดยลำดับต่อไป...”

จากแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว (กรมการปกครอง, 2541 : 4-5) ทรงมีแนวทางที่มุ่งให้คนไทยดำรงตนโดยยึดหลักของสามัคยา คือ พึ่งพอใจกับสิ่งที่ตนมีอยู่ ไม่อคติกับบุคคลที่มีสภาพชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีกว่า ซึ่งแนวทางพระราชดำริล้วนแต่เป็นแนวทางที่เหมาะสมกับการนำมาประยุกต์ใช้กับสังคมไทย โดยเฉพาะสังคมชนบท

ซึ่งแนวความคิดระบบเศรษฐกิจพอเพียงเป็นระบบเศรษฐกิจที่ยึดถือหลักการที่ว่า “ตนเป็นที่พึ่งแห่งตน” โดยมุ่งเน้นการผลิตพืชผลให้เพียงพอ กับความต้องการบริโภคในครัวเรือนเป็นอันดับแรก เมื่อเหลือพอจากการบริโภคแล้ว จึงคำนึงถึงการผลิตเพื่อการค้าเป็นอันดับรองลงมา ผลผลิตส่วนเกินที่ออกสู่ตลาดก็จะเป็นกำไรของเกษตรกร ในสภาพการณ์เช่นนี้เกษตรกรจะกลายสถานะเป็นผู้กำหนดหรือเป็นผู้กระทำต่อตลาดแทนที่ว่าตลาดจะเป็นตัวกระทำหรือเป็นตัวกำหนดเกษตรกรดังเช่นที่เป็นอยู่ขณะนี้ และหลักใหญ่สำคัญยิ่ง คือ การลดค่าใช้จ่าย โดยการสร้างสิ่งอุปโภคในที่ดินตนเอง เช่น ข้าว น้ำ ปลา ไม้ผล พืชผัก ฯลฯ

#### แนวคิดการพึ่งตนเอง

มีจุดกำเนิดมาจาก ความพยายามที่จะพัฒนาประเทศด้วยพลังและศักยภาพของตนเองหรือชุมชน เพื่อเป็นการลดภาระการพึ่งพาความช่วยเหลือในด้านต่างๆ จากภายนอกชุมชน อันจะก่อให้เกิดการไหลออกของปัจจัยผลผลิตในชุมชนและหลีกเลี่ยงการสร้าง ความสูญเสียทางวิถีชีวิตของคนในชุมชนจากการเลื่อนไหลเข้ามาและผสมผสานต่อกันของวัฒนธรรมจาก

ภายนอกชุมชนนอกจากนี้ยังเป็นการลดภาวะยากจน และถูกกดขี่ของประเทศหรือชุมชนอีกด้วย การพึ่งตนเองจึงก่อให้เกิดความเป็นเอกราชในทางเศรษฐกิจ การเมือง และสังคม ความเป็นอิสระในวิถีชีวิตและวัฒนธรรมของประเทศและชุมชน แต่ถ้ามองในเชิงทฤษฎี กล่าวได้ว่าการพึ่งตนเองที่ประกอบด้วยปัจจัย 5 ประการนั้นเป็นการพึ่งตนเองอย่างสมบูรณ์ แต่การพึ่งตนเองนี้ประกอบขึ้นมาด้วยการพึ่งตนเองบางส่วน (Partial Self - Reliance) คือ การพึ่งตนเองทางจิตใจ หรือการพึ่งตนเองของกลุ่มคน การพึ่งตนเองทางเศรษฐกิจการพึ่งตนเองทางเทคโนโลยี และการพึ่งตนเองทางสภาพแวดล้อม การพึ่งตนเองด้านใดด้านหนึ่งอย่างสมบูรณ์นั้น จะต้องอาศัยการพึ่งตนเองทางจิตใจ สังคมวัฒนธรรมเทคโนโลยี และสภาพแวดล้อมตามธรรมชาติด้วย

#### ทฤษฎีใหม่

วารสารมูลนิธิชัยพัฒนาฉบับเดือนธันวาคม พ.ศ.2540 ได้กล่าวถึงการดำเนินการตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงผ่านทฤษฎีใหม่ทั้งสามขั้นตอน รวมทั้งความเกี่ยวพันกันระหว่างทฤษฎีแต่ละชั้นอย่างละเอียดดังนี้

- ทฤษฎีใหม่ ชั้นที่หนึ่งเป็นวิถีปฏิบัติของเกษตรกร
- ทฤษฎีใหม่ ชั้นที่สอง เมื่อเกษตรกรเริ่มเข้าใจวิธีการ จึงขอให้ดำเนินการในที่ดินของตน เมื่อได้ผลก็ต้องเริ่มขั้นที่สอง
- ทฤษฎีใหม่ ชั้นที่สาม เป็นการติดต่อร่วมมือกับแหล่งเงิน (ธนาคาร) และกับแหล่งพลังงาน (บริษัทน้ำมัน) ตั้งและบริหารโรงสี (ตามวัตถุประสงค์ของการรวมกลุ่มในทฤษฎีใหม่ขั้นที่ 2) ตั้งและบริหารร้านสหกรณ์ (ตามวัตถุประสงค์ของการรวมกลุ่มใน

ทฤษฎีใหม่ขั้นที่ 2 ลำดับที่ 1, 3) ช่วยการลงทุน (ตามวัตถุประสงค์ของการรวมกลุ่มในทฤษฎีใหม่ขั้นที่ 2 ลำดับที่ 1, 2) ช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิต (ตามวัตถุประสงค์ของการรวมกลุ่มในทฤษฎีใหม่ขั้นที่ 2 ลำดับที่ 4, 5, 6)

### แนวคิดเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจ

ความรู้ คือ ความสามารถทางพุทธิปัญญาซึ่งแบ่งได้หลายระดับ การวัดความรู้จึงควรวัดความสามารถทุกระดับ เครื่องมือที่ใช้วัดความรู้จะต้องอาศัยแบบทดสอบสัมฤทธิ์ (Achievement Test) ซึ่งเป็นการวัดความสามารถทางปัญญาและทักษะต่างๆ ตลอดจนสมรรถภาพด้านต่างๆ ที่ได้จากการเรียนรู้ในอดีต ส่วนความเข้าใจ Bloom (1950, อ้างอิงถึงใน สิริพร รัตนกำเนิด 2550) ได้อธิบายความหมายของความเข้าใจไว้ว่า คือ ความสามารถทางปัญญาและทักษะซึ่งบุคคลจะมีความเข้าใจในเรื่องใดเรื่องหนึ่งจะต้องมีองค์ประกอบทั้ง 3 นี้ ได้แก่ ความสามารถที่จะให้ความหมายของคำ (การแปล), ความสามารถในการเข้าใจความหมายของการคิด (การตีความ) และความสามารถในการคาดคะเนถึงสิ่งที่จะเกิดขึ้นได้จากการกระทำ (การประเมินค่า)

### แนวคิดเกี่ยวกับชุมชน

การที่เรามีการดำเนินชีวิตที่ดีได้โดยยึดหลักแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการใช้ชีวิตก็จะทำให้เราสามารถให้ชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข โดยไม่ต้องมีเรื่องเดือดเนื้อร้อนใจเข้ามาในชีวิตแต่อย่างใดก็ตาม มนุษย์เรานั้นเป็นสัตว์สังคม จึงต้องมีการอยู่ร่วมกันเป็นกลุ่มชุมชน มีการเข้าสังคมชุมชนนั้นมีความเป็นพลวัต คือการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ ทั้งในกฎเกณฑ์ข้อบังคับในการใช้ชีวิตอยู่ร่วมกัน ความเป็นพวกเดียวกัน และใส่ใจในเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างกัน การ

มีส่วนร่วมในกิจกรรมและการเปลี่ยนแปลงที่มีความเหมาะสมกับการดำเนินชีวิตในทุกๆ ด้านของคนในชุมชนนั้นๆ โดยที่สมาชิกในชุมชนจะเป็นผู้กำหนดโครงสร้างระเบียบ กติกา และการควบคุมทรัพยากรของตนเองที่มีอยู่ในชุมชน

### ความเข้มแข็งของชุมชน

แนวคิดเกี่ยวกับความเข้มแข็งของชุมชนนี้ เน้นไปที่กระบวนการสร้างการขับเคลื่อนที่ดี มีเป้าหมายหลักเพื่อสร้างกระแสสังคมให้มีการนำเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้เป็นกรอบ ความคิดหรือส่วนหนึ่งของวิถีชีวิต ในหมู่ประชาชนทุกภาคส่วน และทุกระดับ โดยมีวัตถุประสงค์ของการขับเคลื่อน เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับหลักเศรษฐกิจพอเพียง สนับสนุนประชาชนทุกภาคส่วนและทุกระดับให้สามารถนำหลักปรัชญาฯ ไปประยุกต์ใช้ในลักษณะที่สอดคล้องกับหน้าที่และบทบาทของแต่ละบุคคลได้อย่างเหมาะสม และท้ายที่สุดนำไปสู่การปลูกฝังปรับเปลี่ยนจิตสำนึกและกระบวนทัศน์ในการดำรงชีวิตตามแนวทางของเศรษฐกิจพอเพียง ตลอดจนนำไปสู่การปรับระบบ และโครงสร้างการพัฒนาให้อยู่บนพื้นฐานของเศรษฐกิจพอเพียง

### แนวคิดเกี่ยวกับทุนทางสังคม (Social Capital)

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) (2551 : 2) ได้ให้ความจำกัดความเกี่ยวกับทุนทางสังคมให้สอดคล้องกับบริบทไทยว่า ทุนทางสังคม เกิดจากการรวมตัว ร่วมคิด ร่วมทำบนฐานของความไว้วางใจ เชื่อใจ สายใยผูกพัน และวัฒนธรรมที่ดีงามของสังคมไทยผ่านระบบความสัมพันธ์ที่มีการสะสมในลักษณะเครือข่ายของ

องค์ประกอบหลัก ได้แก่คน สถาบัน วัฒนธรรมและองค์ความรู้ ซึ่งจะเกิดเป็นพลังในชุมชนและสังคม

### **แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความพึงพอใจและการจัดการ**

ทฤษฎีเกี่ยวกับความพึงพอใจได้แก่ ทฤษฎีความต้องการความสุขส่วนตัว (Hedonistic Theory) ทฤษฎีสันชาติญาณ (Instinctual Theory) ทฤษฎีการมีเหตุผล (Cognitive Theory) ทฤษฎีแรงขับ (Drive Theory) และทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการ (Theory of Need Gratification)

แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการ(Management) การจัดการที่ดีนั้นจะต้องมีการกำหนดหน้าที่สำหรับการจัดการ (Management Functions) ประกอบด้วย การวางแผน (Planning), การจัดองค์การ(Organizing) , การจัดบุคคลเข้าทำงาน (Staffing), การนำ(Leading) และการควบคุม (Controlling)

### **แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ.2550-2554)**

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 10 (พ.ศ.2550-2554) สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติประกอบด้วย วิสัยทัศน์พันธกิจวัตถุประสงค์เป้าหมายยุทธศาสตร์การพัฒนาของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่10 และการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์สู่การปฏิบัติ และการติดตามประเมินผลแนวคิดและทิศทางการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 10 จึงเป็นการสร้างภูมิคุ้มกันให้แก่ครอบครัวชุมชนสังคมและประเทศชาติโดยการพัฒนาระบบองค์กรที่มียึดคนเป็นศูนย์กลางการพัฒนาและวิถีการพัฒนาอยู่บนพื้นฐานของคุณภาพเชิงพลวัตที่

เชื่อมโยงทุกมิติอย่างบูรณาการทั้งมิติตัวคนสังคมและวัฒนธรรมเศรษฐกิจสิ่งแวดล้อมและการเมืองรวมทั้งความสมดุลระหว่างมิติทางวัตถุกับจิตใจของคนในชาติ ขณะเดียวกันมีคุณภาพการพัฒนาระหว่างภายในคือความเข้มแข็งในการพึ่งตนเองของฐานรากของสังคมและความสมดุลในประโยชน์ของทุกภาคส่วนเศรษฐกิจและสังคมอย่างเป็นธรรมกับภายนอกคือความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจและสร้างพันธมิตรการพัฒนาในโลกาภิวัตน์โดยให้ความสำคัญกับการนำทุนของประเทศที่มีศักยภาพและความสำเร็จเปรียบด้านอัตลักษณ์ และคุณค่าของชาติทั้งทุนสังคมทุนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมและทุนเศรษฐกิจมาใช้ประโยชน์อย่างบูรณาการและเกื้อกูลกันพร้อมทั้งเสริมสร้างให้แข็งแกร่งเป็นเสมือนเสาหลักในการพัฒนาประเทศให้มั่นคงและสมดุลควบคู่ไปกับการเสริมสร้างระบบและวัฒนธรรมธรรมาภิบาลและประชาธิปไตยในทุกภาคส่วนและทุกระดับโดยใช้ความรู้คุณธรรมและความเพียรในกระบวนการพัฒนาที่อยู่บนหลักความพอประมาณความมีเหตุผลมีระบบภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจและสังคมซึ่งกระบวนการพัฒนาดังกล่าวนี้จะเป็นภูมิคุ้มกันประเทศให้สามารถปรับตัวพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงและผลกระทบจากความผันผวนของกระแสโลกาภิวัตน์ทั้งด้านวัตถุสังคมวัฒนธรรมสิ่งแวดล้อมและเศรษฐกิจได้เป็นอย่างดีอันจะนำไปสู่ความอยู่ดีมีสุขของคนไทยทั้งชาติเป็นสังคมอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกันและประเทศไทยสามารถดำรงอยู่ในประชาคมโลกได้อย่างมีเอกราชและอธิปไตยที่มั่นคง มีศักดิ์ศรีและเกียรติภูมิสงบสุขและสันติกับโลกในที่สุด

### **ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง**

Panthasen A. (2006) กล่าวได้ว่าแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมี

สถานภาพที่สำคัญ 2 ประการคือ การใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาประเทศและการเป็นแนวคิดในการดำเนินชีวิต สำหรับในประเด็นการเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตนั้นย่อมหมายถึงการเกิดความตระหนักในระดับบุคคลหรือครัวเรือนซึ่งเป็นหน่วยงานสำคัญของสังคมและให้ข้อสรุปไว้ว่า ถ้าจะดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง จะต้องประกอบด้วย 1) การใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม คือ มีราคาไม่แพงแต่ถูกหลักวิชา 2) มีขนาดการผลิตที่เหมาะสมสอดคล้องกับความสามารถในการบริหารจัดการ 3) ไม่โลภและไม่เน้นกำไรระยะสั้นเป็นหลัก 4) เน้นความซื่อสัตย์สุจริต ไม่เอารัดเอาเปรียบผู้บริโภคแรงงานหรือลูกจ้าง และผู้จำหน่ายวัตถุดิบ 5) เน้นการกระจายความเสี่ยงในแง่ของการมีผลิตภัณฑ์ที่หลากหลาย และ/หรือมีความสามารถในการปรับเปลี่ยนผลผลิตและปัจจัยการผลิตได้ง่าย 6) เน้นการบริหารความเสี่ยงต่ำ (Downside risk management) โดยเฉพาะไม่ก่อให้เกิดหนี้จนเกินขีดความสามารถในการจัดการ 7) เน้นการตอบสนองความต้องการของตลาดภายในท้องถิ่น ตลาดในภูมิภาค ตลาดในประเทศและต่างประเทศตามลำดับ

Boonyanuwat R. (2011: Abstart ) ได้ศึกษาแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิตของประชาชนในชุมชนเขตดุสิต กรุงเทพมหานคร การวิจัยในครั้งนี้ได้กำหนดวัตถุประสงค์ไว้ 3 ประการ คือ 1) เพื่อศึกษาระดับการนำแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิต ของประชาชนในชุมชนเขตดุสิต กรุงเทพมหานคร 2) เพื่อศึกษาเปรียบเทียบการนำแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิตของประชาชนในชุมชนเขตดุสิต กรุงเทพมหานคร จำแนกตามปัจจัยลักษณะส่วนบุคคล

3) เพื่อเสนอแนะแนวทางการนำแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิตของประชาชนในชุมชนเขตดุสิตกรุงเทพมหานครผู้วิจัยทำการรวบรวมข้อมูลจากประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนจำนวน 43 ชุมชน เขตดุสิตกรุงเทพมหานคร กำหนดกลุ่มตัวอย่างในการรวบรวมข้อมูล จำนวน 398 คน โดยเก็บเพิ่มเติมเพื่อความผิดพลาดอีก 10 คน ได้แบบสอบถามเพื่อทำการวิเคราะห์จำนวน 400 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) T-test (Independent Samples) F-test การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็น เพศหญิง มีอายุอยู่ในช่วง 18-28 ปี ระดับการศึกษาปริญญาตรีขึ้นไป ประกอบอาชีพรับจ้างเป็นส่วนใหญ่ มีรายได้ในช่วง 6,001 – 9,000 บาท และระยะเวลาที่อาศัยในชุมชน 10 ปีขึ้นไปการนำแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิตของประชาชนในชุมชนเขตดุสิต กรุงเทพมหานคร พบว่า ระดับการ ปฏิบัติของประชาชนทั้งโดยภาพรวม และรายด้านอยู่ในระดับมากเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านเงื่อนไขคุณธรรม ด้านการมีเหตุผล ด้านความพอประมาณ ด้านเงื่อนไขความรู้ และ ด้านการมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีตามลำดับปัจจัยที่มีผลต่อการนำแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิตของประชาชนเขตดุสิต กรุงเทพมหานคร ได้แก่ ปัจจัยด้านอายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือนส่วนปัจจัยที่ไม่มีผล ได้แก่ เพศ และระยะเวลาที่อาศัยในชุมชนข้อเสนอแนะแนวทางการนำแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิตของ

ประชาชนเขตดุสิต กรุงเทพมหานคร ที่สำคัญที่สุดคือ ภาครัฐ หรือมหาวิทยาลัยในเขตบริการของชุมชนควร จัดบริการวิชาการแก่ชุมชนในเรื่องการทำบัญชีการออม และให้ความรู้ด้านแนวทางการหลีกเลี่ยงความเสี่ยงต่อ อบายมุขโดยเฉพาะในกลุ่มเยาวชน และคนวัยทำงาน

## วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากร (Population) ที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ คือ ประชากรในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี ทั้งสิ้น จำนวน 359,882 คน (สำนักทะเบียนราษฎร, 2558)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือประชากรใน เขตอำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี ซึ่งผู้วิจัยจะเก็บรวบรวม ข้อมูลจากประชากรโดยการสุ่มตัวอย่าง และใช้วิธีของ ทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane) ทำให้การศึกษาค้างนี้มี ขนาดของตัวอย่างที่ใช้ทำการศึกษาค้างจะมีจำนวนทั้งสิ้น 400 คน จากจำนวนประชากรทั้งสิ้น 359,882 คน

## ผลการวิจัย

1) ผลการศึกษาค้างปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคลพบว่า ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้างเป็นเพศหญิงมากที่สุด ส่วน ใหญ่อยู่ในกลุ่มอายุ 41-50 ปี จบการศึกษาระดับ ปริญญาตรี ส่วนรายได้ต่อครัวเรือนนั้น พบว่าส่วนใหญ่ มีรายได้ตั้งแต่ 10,001 – 20,000 บาท ต่อเดือน

2) ผลการศึกษาค้างการรับรู้ข่าวสารและความรู้ ความเข้าใจในการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ใน ชีวิตประจำวัน พบว่าประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้างมี ความรู้และความเข้าใจในระดับปานกลาง อันเป็นสิ่งที่ แสดงให้เห็นว่าสำหรับประชากรที่มีความรู้ความเข้าใจ ดีก็จะตอบแบบสอบถามได้คะแนนสูง ส่วนผู้ที่ไม่รู้เลยก็ จะตอบได้คะแนนอยู่ในเกณฑ์ต่ำ

3) ผลการวิจัยระดับผลสัมฤทธิ์ของการนำ แนวคิดตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ พบว่า โดยรวม ประกอบกับด้านความพอประมาณ ด้านความ มีเหตุผล และด้านการมีภูมิคุ้มกันที่ดี อยู่ในระดับมาก

จากผลการวิจัยข้อมูลทั่วไป ด้านแนวคิด ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ที่ประชาชนในพื้นที่ อำเภอ เมืองนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี น้อมหลักหลักการทรงงาน และหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมากกำหนดเป็น แนวทางในการบริหารจัดการองค์กร ตั้งแต่ กระบวนการกำหนดนโยบาย การน่านโยบายไปปฏิบัติ และการติดตามประเมินผล โดยยึดประชาชนเป็น ศูนย์กลางบนพื้นฐานของการร่วมคิด ร่วมเสนอปัญหา ความต้องการและแนวทางแก้ไขในรูปแบบของแผน ชุมชน อันจะสามารถแก้ไขปัญหาค้างความต้องการของ ประชาชนได้อย่างแท้จริง รวมถึงการน่านโยบายไป ปฏิบัติซึ่งเน้น คน เงิน วัสดุอุปกรณ์และการบริหารจัดการ เพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงานให้เกิดผลสัมฤทธิ์ อย่างเป็นรูปธรรม

## ผลการศึกษาวิจัยที่เป็นประโยชน์ในทาง วิชาการ

นอกจากนี้ ผลการศึกษาค้างวิจัย ยังสามารถนำไป พัฒนาระบวนการคิดและกระบวนการเรียนรู้ตามหลัก ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา ส่งการ ปฏิรูปการเรียนรู้โดยมุ่งพัฒนาบุคลากรทางการศึกษา ให้มีความรู้ ความเข้าใจหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียงให้สามารถนำมาใช้ในการดำรงชีวิต และเป็น แบบอย่าง ตลอดจนถ่ายทอดองค์ความรู้ในการนำหลัก ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการ ปฏิบัติงานในสาขาอาชีพได้ โดยเผยแพร่ข้อมูล ความรู้ สู่ระดับปฐมวัย และ อุดมศึกษา (คณะครุศาสตร์ และ ศึกษาศาสตร์) อย่างจริงจังและต่อเนื่อง เพื่อเป็นแนว

ทางการพัฒนาคนของประเทศไทย เพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียนด้วยปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

## อภิปรายผล

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ พบว่า การดำเนินชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงนั้น ประชากรที่ใช้ในการศึกษามีความรู้และความเข้าใจอยู่ในระดับมาก (คะแนนเฉลี่ย 4.14) ซึ่งจากผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า มีความรู้ความเข้าใจด้านความมีเหตุผลมากที่สุด รองลงมาคือด้านความพอประมาณ และด้านการมีภูมิคุ้มกันที่ดี ตามลำดับ ซึ่งผลการศึกษาดังกล่าวนี้น สอดคล้องกับผลการศึกษาวิจัยของ หทัยรัตน์ อยู่รอด (2550 : บทคัดย่อ) ซึ่งได้ทำการศึกษาเรื่อง “ทัศนคติของพนักงานต่อการนำแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิต พบว่า พนักงานบริษัท โจนส์ แลง ลาซาลล์ (ประเทศไทย) จำกัด ซึ่งมีทัศนคติต่อการนำแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิตในระดับสูง ทั้งทางด้านบุคคล ครอบครัวและทางสังคม และยังสอดคล้องกับผลการศึกษาของ เนาวรัตน์ บุตรพลอย (2543 : บทคัดย่อ) ซึ่งได้ทำการศึกษาและวิเคราะห์พระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเกี่ยวกับพระราชดำริกรณีศึกษาจังหวัดกำแพงเพชรและจังหวัดตาก เพื่อศึกษาความเกี่ยวข้องกับการศึกษาการคิดการปลูกฝังค่านิยมและทฤษฎีใหม่ ซึ่งเป็นฐานแห่งเศรษฐกิจพอเพียง โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้เป็นผู้ประกอบงานอาชีพงานช่างฝีมือ 6 สาขาวิชาชีพ ได้แก่ เครื่องดนตรีไทย งานแกะสลักเครื่องเงิน อัญมณี และเครื่องประดับ เป่าแก้ว และงานจักสาน อยู่ในเขตจังหวัดกำแพงเพชรและจังหวัดตาก โดยการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงจำนวน 118 คน

นอกจากนี้ ผลการศึกษาของผู้วิจัยยังสอดคล้องกับผลการศึกษาของ Panthasen A, Prof. (2006). ซึ่งได้ทำการวิจัยเรื่อง เศรษฐกิจพอเพียงในภาคชนบท “ชุดโครงการวิจัยและพัฒนาเพื่อขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อแก้ปัญหาความยากจนและการพัฒนาที่ยั่งยืน” ซึ่ง อภิชาติฯ ได้มีข้อเสนอแนะและประเด็นที่ควรมีการวิจัยที่เพิ่มเติมได้แก่การสร้างความรู้ในระดับมหภาคที่เกี่ยวข้องกับนโยบายและการปฏิบัติตามนโยบายของรัฐทั้งในระดับประเทศจนถึงระดับท้องถิ่น เช่น นโยบายและการปฏิบัติตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงการทำความเข้าใจเกี่ยวกับปัญหาหนี้สินของชาวชนบทในฐานะที่เป็นสาเหตุความยากจนรัฐบาลมีบทบาทในการสร้างหนี้สินอย่างไรการสร้างความรู้ให้ชุมชนเกี่ยวกับการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนในลักษณะเศรษฐกิจพอเพียงจากการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นการสร้างองค์ความรู้ในลักษณะงานวิจัยพื้นฐาน(Basic Research) และสุดท้ายงานวิจัยพัฒนาเพื่อปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์แบบมีส่วนร่วมให้มีการทดลองปฏิบัติกันทุกฝ่ายทั้งรัฐบาลเอกชนและประชาชน

## ข้อเสนอแนะ

จากการผลการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ค้นพบว่ายังมีอีกหลายประเด็นที่สังคมและชุมชนต่างๆ ยังไม่ทราบ หรือทราบในทางที่ผิดๆ ถูกๆ จึงขอเสนอข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งนี้อย่างต่อไปนี้

1. รัฐควรมีการจัดสรรงบประมาณให้แก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับชุมชน เพื่อนำไปจัดทำโครงการต่างๆ เพื่อให้ประชาชนในระดับชุมชนสามารถเข้าถึงได้ทั้งด้านเนื้อหา และวิธีการปฏิบัติ ทั้งนี้ อาจให้ส่งตัวแทนชุมชน ๗ ละอย่างน้อย 2 – 3 คน ต่อประชาชนที่จะ

ได้รับการถ่ายทอดต่อ 20 – 30 คน แล้วนำมาฝึกอบรมทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ

2. รัฐควรมีการให้ความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับแนวคิดการดำเนินชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับประชาชนผ่านสื่อต่างๆ ให้มากยิ่งขึ้น เนื่องจากยังมีประชาชนอีกจำนวนมากที่เข้าใจเพียงว่าเกี่ยวข้องกับเพียงแค่การเกษตรเท่านั้น

3. ควรให้ความสำคัญกับการศึกษาแนวคิดการดำเนินชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงใน

สถาบันการศึกษาให้มากยิ่งขึ้น เพื่อเป็นการปูพื้นฐานความเข้าใจที่ดียิ่งขึ้น เพื่อการน้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ต่อไป

4. ควรบรรจุเป็นวิชาพื้นฐานตั้งแต่ในระดับประถมศึกษา และมีการประเมินผล

5. ควรให้ภาคเอกชนมีส่วนร่วมกับการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในองค์กรของตน และอาจจัดให้มีการประกวด หรือ บรรจุเป็นระเบียบของบังคับในการบริหารจัดการองค์กรของตนก็ได้

## เอกสารอ้างอิง

- Bloom, B. S. (1950). *Human Characteristic and School Learning*. New York: McGraw-Hill Book.
- Boonyanuwat R. (2011). *Application of Philosophy of Sufficiency Economy to Conduct the way of life of people's in Community Dusit District , Bangkok Metropolitan: Suan Sunandha Rajabhat University*.
- Deci, E. L. & Ryan, R. (1980). *The "What" and "Why" of Goal Pursuits: Human Needs and the Self-determination of Behavior*. New York: Plenum.
- Jamnong W. *Decision Making Behavior*. Bangkok: Baramree Typing Co., Ltd.
- Greenberg, Jerald. & Baron, Robert A. (2002). *Behavior in Organizations: Understanding and Managing the Human Side of Work*. (8th ed.) Englewood Cliffs NJ: Prentice Hall.
- Maslow, A.H. (1970). *Motivation and Personality*. 2nd ed. New York : Harper & Row.
- Office of the National Economics and Social Development Board, *The National Economic and Social Development Plan 10* [Online], Retrived 23 March 2012 from <http://www.nesdb.go.th>.
- Panthasen A, Prof. (2006). *Research and development projects for poverty reduction and sustainable development*.
- Ratthanakamnerd S. (2012). *Opinions of the government officials at the Social Development Department, Bangkok Metropolitan Administration on the application of the philosophy of sufficiency economy to their daily life*. Master of Arts. (Environmental Management), School of Social and Environmental Development; National Institute of Development Administration.

- Schumacher Ernst Friedrich (1973). *Small is Beautiful: Economics as if People Mattered*, Harper Colophon Books, New York: Free Press.
- Simon, H. A. (1960). *The new science of management decision*. New York: Ilarner& Row.
- Suwathaponkul I. (2014). *A Stusy of Self-Practical Model Based on thePhilosophy of Sufficial Economy to DevelopTeacher Profession: Lesson from Knowledge Syntheses*
- Tantivechakul S. (2000). *Way of Life in the system of Sufficiency Economy*: Journal of the Sufficiency Economy, Bangkok.
- William, J. G., & Dyson, J. W. (1964). *The making of decision a reading in administrative behavior*.New York: The Free Press of Glences.
- Yoorod, H. (2007). *Attitude of The Company Employees toward The Application of Philosophy of Sufficiency Economy in Daily Life: The Case Study of Jones Langlasells (Thailand)*. Thesis, The master of arts (Social Development) School of Socialand Environmental Development NIDA, Bangkok.